

'De aandacht voor regeldruk is de laatste jaren verslapt'

De ministerraad stemt soms in met wetsvoorstellen waarvan de regeldruk niet goed in beeld is gebracht. 'Dat zegt ons dat er wel een tandje bij moet,' aldus Actal-voorzitter Jan ten Hoopen.

ECONOMIE

Actal deed onderzoek naar de manier waarop ministeries de regeldruk van hun plannen inzichtelijk maken. Tachtig dossiers hield de waakhond tegen het licht; de bevin- dingen werden besproken met de ministeries, oud-topambtenaren en oud-politici. 'We hebben hen laten meekijken om te controleren of onze feiten en conclusies daadwerkelijk kloppen,' zegt Ten Hoopen op het kantoor van Actal in de Haagse Muzentoren.

De uitkomst van het onderzoek is opmerkelijk. 'De regeldruk wordt onvoldoende in beeld gebracht. Daardoor kan in de ministerraad geen goede afweging worden gemaakt over veel voorstellen,' vat Ten Hoopen samen. Dit is méér dan een technisch detail. 'Je weet daardoor ook niet of het voorstel zal werken zoals beoogd, of juist zal belemmeren en irriteren.'

'Het kabinet zegt dat de regeldruk afneemt, maar het beeld is anders'

Dit kabinet wil de regeldruk met 2,5 miljard euro terugdringen en stuurt daarover regelmatig rapportages naar de Kamer. Zijn deze rapportages nu waardeloos? Ze geven immers geen goed beeld. 'Waardeloos is het niet, want ze geven wel degelijk een beeld van de maatregelen die het kabinet neemt. En behalve een kwantitatieve update bevatten de rapportages ook kwalitatieve onderdelen, die zeker informatief zijn. Maar niet alle gevolgen worden in beeld gebracht, dat wordt wel duidelijk uit ons onderzoek.'

Maar het cijfermatige beeld van het kabinet is niet waarheidsgetrouw, dat is toch ernstig? 'Uit ons onderzoek blijkt dat je het gewoon niet weet, want het is

niet inzichtelijk. Het kabinet heeft inderdaad betere informatie nodig om te sturen op die 2,5 miljard euro. Betere informatie kan er ook toe leiden dat de voortgangsrapportages meer corresponderen met de beleving. Nu zegt het kabinet dat de regeldruk afneemt, maar op basis van signalen die wij krijgen, constateren we dat het beeld in de samenleving anders is.

'Het probleem is natuurlijk dat wat je niet goed in beeld brengt, ook geen volledige rol kan spelen in de afweging. Zo kwamen we zelfs drie wetsontwerpen tegen die in de ministerraad zijn besproken zonder regeldrukparagraaf. Deze werd er later pas aan toegevoegd, toen het voorstel naar de Tweede Kamer werd gezonden.'

Hoe is het mogelijk? Regeldruk staat toch hoog op de politieke agenda?

'Ik constateer dat de aandacht voor regeldruk de laatste jaren wat is verslapt. Ten eerste als gevolg van de financiële en economische crisis, waardoor iedereen druk bezig was met het zo snel mogelijk weer op gang helpen van de economie. Een andere ontwikkeling die hierbij een rol speelt, zijn de akkoorden in de zorg en het sociale domein. Daarover horen we: we hebben een akkoord, dus zo moet het.'

Een zwaarbevochten compromis mag misschien ook wel wat regeldruk kosten. Wat het zwaarst is, moet het zwaarst wegen. Of mogen we zo niet denken van Actal?

'Er is natuurlijk de politieke realiteit, maar dat ontslaat niemand van de plicht om te kijken hoe maatregelen zo lastenluw mogelijk kunnen worden geïmplementeerd. Dat voorkomt onnodige kosten en irritatie. Dat het ook anders kan, toont het ministerie van Economische Zaken. Dat departement presteert goed en heeft ook bij de uitwerking van het energieakkoord scherp naar de regeldruk gekeken.'

Wat stelt u voor om zaken te verbeteren?

'Het lijkt ons een goed idee om de coördinerende bewindspersonen voor regeldruk uit te rusten met een nieuwe bevoegdheid. Bij het ontbreken van een deugdelijke regeldrukparagraaf, zou deze minister moeten

kunnen zeggen: dit is niet op orde, de behandeling kan niet doorgaan. Een beetje zoals de minister van Financiën zaken kan tegenhouden als de financiële dekking ontbreekt. Minister Kamp van Economische Zaken kan deze suggestie meenemen bij de evaluatie van het instrumentarium voor het terugdringen van de regeldruk. Hij heeft de Kamer voor het einde van het jaar een brief hierover toegezegd.'

'Het IAK wordt nog niet altijd, maar wel steeds vaker gebruikt'

Waarom zou je deze bevoegdheid niet onafhankelijk beleggen, bij een instantie als Actal?

'Dat zou niet mogelijk zijn binnen het huidige mandaat van Actal. En belangrijker is dat Actal niet democratisch is gekozen en dus geen door- slaggevende stem moet krijgen over wel of niet behandelen. We kunnen wel adviseren. Overigens, in Engeland weegt het onafhankelijke advies hierover heel zwaar, dat wordt bijna altijd opgevolgd. Maar het moet een politiek besluit blijven.'

U breekt in het rapport ook een lans voor het principe van 'vreemde ogen dwingen'.

'Ja, de interne checks-and-balances moeten op orde zijn, niet alleen binnen het kabinet, maar ook binnen de ministeries. Wat je bijvoorbeeld ziet is dat het ministerie van Onderwijs zijn eigen Dienst Uitvoering Onderwijs naar wetsvoorstellen laat kijken. Dat blijkt in de praktijk goed te werken. Voer dit breder binnen de overheid in, zeggen wij.'

Loopbaan

Sinds juni 2011 is Jan ten Hoopen (1946) voorzitter van Actal, het adviescollege toetsing regeldruk. Tussen 1995 en 2010 was hij lid van de Tweede Kamer voor het CDA met een onderbreking van drie jaar rond de eeuwwisseling. Eerder was hij voorzitter van het Nederlands Christelijk Ondernemers Verbond. Ten Hoopen levert regelmatig een bijdrage als columnist aan deze krant. Zijn columns zijn te lezen op sconline.nl/auteur/jan-ten-hoopen.

Dan komt alles goed? 'Een derde punt is dat er is bezuinigd op de regeldrukcoördinatoren bij de departementen. In sommige gevallen is er nog maar één full-timer aangesteld voor deze rol en is de verantwoordelijkheid ook daadwerkelijk bij één persoon be- legd. Dat maakt het wel kwetsbaar. Ik kan niet precies zeggen waar het optimum ligt qua bemensing, ook omdat het van de organisatie afhangt. Wat is iemands plek in het proces en wordt hij niet genegeerd?'

Uit onderzoek door SC bleek vorig jaar dat het zogeheten integrale

afwegingskader (IAK) om de gevolgen van nieuwe wetgeving in beeld te brengen, nauwelijks wordt toegepast door ministeries. Hoe ziet u de toepassing hiervan? 'Het IAK is een belangrijk sturings- instrument om een goede afweging te maken. We zien dat het nog niet altijd, maar wel steeds vaker wordt gebruikt. Daarbij worden ook de goede vragen gesteld, alleen de be- antwoording is bijna altijd nog kwa- litatief, ook waar een kwantitatieve benadering mogelijk en wellicht meer gewenst zou zijn.'

Richard Sandee

Uit onderzoek van Actal blijkt dat de gevolgen voor de regeldruk van nieuwe wetsvoor- stellen lang niet altijd duidelijk zijn. 'Daardoor kan de ministerraad geen goede afweging maken,' aldus voorzitter Jan ten Hoopen. Foto: Arenda Oomen

Nieuw: SC Arbeid

Het arbeidsrecht is constant in beweging. Het nieuwe ontslagrecht treedt over enkele maanden in werking, net als de aangepaste regels voor flexibele arbeid. Minister Asscher van Sociale Zaken pakt met wetgeving schijnconstructies op de arbeidsmarkt aan. We moeten opnieuw langer doorwerken en de regels voor het pensioen gaan grondig op de schop. Tegelijkertijd klinkt de roep om de werkgeverskosten voor arbeid te verlagen steeds luider.

Mis niets over deze wetswijzigingen en volg SC Arbeid voor slechts 9,95 euro per maand*

Meer informatie of direct een abonnement afsluiten: www.sconline.nl/abonneren

* een abonnement bestaat uit: toegang tot alle nieuwsartikelen, officiële publicaties en wetsvoorstellen op www.sconline.nl/arbeid, een regelmatig te verschijnen nieuwsbrief met een overzicht van alle publicaties en een alerteringservice.

www.sconline.nl/arbeid

Sdu
oprecht
de beste
keuze